

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Égész évre 12 korona. félfévre 6 korona. Negyed
évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér
Hirdetéseket a legjutányosabb árban közölünk

Járványok

Járnak a háboru nyomában, amint ez természetes és előrelátható volt. Ahol milliók harcolnak egymással, ott az ilyesmi minden óvintézkedés és elővigyázat dacára elkerülhetetlen. Ugy kell ezt telfognunk, mint a háboru egyik kellemetlen járulékat, a háboru sok egyéb kellemetlenségei mellett, amelyekkel már előre számolnunk kellett. Ezen nincs mit megdöbbenni, ezen nem szabad megijedni. Természetes azonban, hogy viszont tétlen nemtörődomséggel sem szabad nézni a járvány esetleges továbbterjedését, hanem minden erőnkkel azon kell lennünk, hogy a veszedelem lehetőleg csökkensen. Férfias nyugalommal, de tettek és gyorsasággal kell szembenézni a veszedelemmel. Hiába, — a háboruból az itthonmaradtoknak is ki kell venni a részüket.

Természetes, hogy a harctérről visszatérő sebesültek és betegek itthon is könnyen elterjeszthetik a ragályt, ha a hatóságok és a közönség elmulasztják a legszigorubb óvintézkedéseket.

Az ország több helyéről jelentettek már vérhas, tífusz és kolera-megbetegedéseket, éppen azért most mindenütt az a leg-sürgősebb és legfontosabb kötelesség, hogy a nagyobb veszélynek elejét vegyük.

A betegek szigoru elkülönítése mellett főleg a tisztaság és a gondos fertőtlenítés azok az eszközök, amelyek a járvány továbbterjedését megakadályozhatják. Ezeknek szigoru betartása mellett annnyival is inkább elkerülhető a nagyobb veszedelem, mert a most beköszöntő hideg időjárás tudvalevőleg hátráltatja a kolera terjedését.

A veszedelem elhárítása céljából Sátoraljaihelyben is megalkult a járványbizottság, illetve a működésben levő egészségügyi bizottság átalakult járványbizottsággá.

A járványbizottság a már eddig ismeretes intézkedéseken kívül, legutóbbi ülésében a következő javaslatokat tette:

1. A közönség körében népszerű füzeteket kell szétosztani, amelyek részletesen és alaposan kioktatják a közönséget a járványok elleni védekezés módjairól.

2. Falragaszok után is állandóan ébren kell tartani a közönség figyelmét a hatósági intézkedések pontos betartására vonatkozólag.

3. A szemétkihordást még pontosabban és gyakrabban kell eszközölni. Szerezzék be a város még egy szemétkihordó kocsit és a szemét pontos kihordását szigoruan ellenőriztesse.

4. A bizottság igazolvánnyal ellátott tagjai személyesen is tartsanak szigoru szemlét minden házban, hogy a hatóságnak az udvarok tisztántartására, továbbá a szemétdörrök és árnyékszék fertőtlenítésére vonatkozó rendeletei kellőképpen foganatosítsanak.

5. A bizottság orvostagjai különös gonddal ellenőrizték a napi piacot és az élelmiszerek árusítását.

A javaslatok tehát megválnának. Ennek azonban nem szabad csupán írott malasztak maradnia. Most már a polgármesterek áll, hogy a javasolt intézkedéseknek érvényt is szerezzen és azokat a legnagyobb szigorral foganatosítsa. Még pedig azonnal, — minden percnyi késedelem nélkül. Az ilyesmit nem lehet bürokratikus uton csinálni, mert a kolera nem respektálja a hivatalos skontrót és nem hajlandó határidőre eleget tenni a kiutasító végzésnek. A plakátoktól pedig pláne nem ijed meg. A háboru kitérőse óta különben is olyan plakátháboru dúl a városban, hogy a közönség már jóformán észre sem veszi az újabb falragaszokat.

Tes-ék tehát haladéktalanul munkához látni és elejét venni a bajnak addig, amíg nem késő.

A mi hős katonáink

közül városunkban elhaltak temetési helyéért a város állítólag tiz koronát szed, A mennyire bízhetetlen ez, annyira méltatlan, ha igaz a vezetőségéhez. Az a város, mely oly ünneplő lelkesedéssel kísérte ki hadbainduló fiait, mely oly áldozatkészen látja el az itt keresztül vonuló és ápolja az itt hagyott sebesülteket az nem alacsonyodhatik le oly Kalmár szemelművé, hogy a dicsőség mezején megsebesült vagy betegségeket szerzett s itt elhalt hősök halálából temetői alapját gyarapítsa.

Sőt csodálkozunk azon hogy a város képviselője már az első hős halála alkalmából nem gondolt arra, hogy ezek a haitottak temetők díszet képezik. S hogy az így legyen felvetjük ezt az eszmét.

Jelöltessék ki egy külön tábla a közös temető területén a hadjáratban szerzett sebesülés következtében Sátoraljaihelyben elhalt katonák részére s majd a háboru befejezte után után a hőseket megillető emlékoszloppal jelöltessék meg e terület, örök emlékeztetére ennek a hadjáratnak, melyet a szabadság zászló hordozójának vélt nemzet a legsötétebb órázinnal kezelt fogva indított az igari műveltség és a valódi szabadság államai ellen.

A polgári őrség szervezési szabályzata.

Miután a háborus viszonyok szükségessé tették már az ország több városában és községében a polgári őrségek szervezését és felállítását s miután ezeknek a rendeltetés az ország egész területén azonos, ennél fogva a belügyminiszter a polgári őrségek szervezéséről és eljárásuk szabályzatáról az ország egész területére — a fővárost kivéve — egységes szabályzatot állapított meg.

A polgári őrség szervezését a törvényhatóság első tisztviselőjének a javaslatára a belügyminiszter engedélyezi.

A polgári őrség közvetlenül az elsőfoku rendőrhatalóságnak van alá-

rendelve és mindenben annak utasításai és rendelkezései szerint köteles eljárni.

A polgári őrség a szolgálatra önként és díjtalanul vállalkozó polgári egyénekből alakul. Tagja csak fedhetetlen jellemű, 18 életévet betöltött, józan és erkölcsös életű, testi-leg és szellemileg egészséges magyar állampolgár férfi lehet. A polgári őrszolgálatáról előzetes 8 napi bejelentés után bármikor visszaléphet.

A polgári tagság a hadi (népfelkelő szolgálattól alól nem mentesít.)

A polgári őrség saját kebeléből parancsnokot és parancsnokhelyettes választ. A parancsnokok szigoruan az elsőfoku rendőrhatalóság utasításai szerint járnak el.

A polgári örök szolgálattal megkezdésekor az elsőfoku rendőrhatalóság vezetője előtt az alábbi szövegű esküt (fogadalmat) tessék le:

„En N. N. esküszöm az élő Istenre (beosületekre fogadom), hogy Ó Felségéhez, apostoli királyunkhoz és Magyarország alkotmányához hű leszek; polgári kötelességeimet pontosan és lelkiismeretesen teljesítem; az előjáróm által polgári feladataim körében adott rendelkezéseknek feltétlenül engedelmeskedem; a tudomásomra jutott hivatali titkot megőrzöm. Isten engem úgy segítjen.“

A polgári őrség tagjai polgári szolgálattal közben hatósági közegek, szolgálattal közben löfegyvert és kardot viselhetnek.

Szolgálaton kívül polgári jelvényt és fegyvert nem viselhetnek.

A fegyvert a polgárőr csak fellettes hatóságának konkrét utasítására vagy önvédelemből használhatja.

A szabályellenes fegyverhasználat súlyos büntetőjogi következményekkel járván, a polgárőröknek mindig szem előtt kell tartaniok, hogy a fegyvert csak végső esetben, tehát csak akkor lehet használni, ha a szelidebb eszközök sikertelenek maradtak. A fegyverhasználatot az erre vonatkozó figyelmeztetésnek mindig meg kell előznie. A fegyvert sohasem szabad azon a mértéken túl használni, amely a támadás visszaverésére, az elenszegülés legyőzésre, vagy a kivédés biztosítására elkerülhetetlen-

POLENAI GYÓGYVIZ!

Természetes égvényes savanyuviz-forrás. Különleges szer gyomorba és köszvény ellen. Kitűnő ízű, igen üdítő ásványviz. Tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer. Borral vegyítve a legjobb fröccs.

K A P H A T Ó M I N D E N Ű T T.

Lapunk mai száma 2 oldal.

nül szükséges. Lőfegyvert csak az élet, vagy testi épség megvédése érdekében szabad használni. A fegyverhasználatnál ártatlan személyek testi épségét nem szabad veszélyeztetni.

A polgárorség tagjai rendőrhatalmát nem gyakorolhatnak.

A polgároroket lehetőleg olyan szolgálatokra kell alkalmazni, amelyek különböző rendőri szakképzettséget és jártasságot nem igényelnek, így pl. őrzőfeladatokra, közúti munkákra, középületek, intézmények stb. őrzésére és védelmére. Jelentősebb rendészeti feladatok végzésére a polgároroket rendszerint csak szakképzett egyének (hivatásos rendőrök) vezetésével, vagy ilyenekkel együtt lehet alkalmazni.

A piacról. Az árak szabályozása.

Halljuk, hogy a járványbizottság magáévá tette azt az eszmét, hogy a bizottság orvostagjai szigorúan ellenőrzik a piacot és az élelmiszerek árusítását.

Az eszme nagyon helyes, csak azután a kivételben is nyilatkozzék meg az a buzgalom, amely az elhatározásban megnyilatkozott.

Különösen figyelmebe ajánljuk a bizottságnak azt a veszedelmes piaci szokást, hogy a vásárló közönség végig kószolgatja az élelmiszereket, a kezükkel végig babrálják az árucikkeket, sőt úgy a cselédek, mint a „nacoságok” az ujjukat beledugják a tejfelbe és olyan nyaladékosat visznek véghez, hogy nézni is undorító. Tessék megtítani az étel nemük megfogdosását és kószolgatását, és kötelezővé tenni az árucikkre letakarva tartását.

Egy kissé csodálkozunk azon, hogy a gyümölcs-árusítást még be nem tiltották, sőt nem is korlátozták ilyen koleraveszélyes időben. Selejte, piszkos, romlott gyümölcsöt vásárol a nép nyakrafőre és napestig fogyasztják a szilvát, barackot és más veszedelmes gyümölcsöt. Ezt kellene elsősorban betiltani.

Egyébként érthető, ha különösen a szegényebb nép előszeretettel veszi a gyümölcsöt, mert ehhez aránylag olcsón jut hozzá a borszós drágaság mellett, amely a piacon uralkodik. Különösen a szerencsétlen lengyel menekültek beözönlése óta a lelketlen kofák és piaci árusok olyan lehetetlen árakat kérnek, hogy az már tűrhetetlen.

Ugy halljuk, hogy a hatóság már régen szabályozta az élelmiszerek árát. Mit ér azonban ez a szabályozás, ha a közönségnek egyáltalán nincs róla tudomása és a kofák továbbra is szarolhatják a közönséget.

Most, amikor valóságos plakátderdő borítja el a várost, sok semmitmondó hirdetés helyett inkább azt kellene falragaszok útján tudatni a közönséggel, hogy milyen üsszegben vannak megszabva az egyes elemcikk árak. Az nem használ semmit, ha a városházán az áttak között ott őrszik az árak szabályozásáról szóló rendeletet. Tervek annak pontjait a közönség tudomására hozni, hogy védekezhesünk a piaci úszora ellen.

Felölös szerkesztő: Dr. Kárpáthy László.

HIREK.

— A Karolineum köszönetnyilvánítása. A sebesült katonák részére adományoztak: Bessenyei István, apátesperes plébános 20 k. Réz testvérek 2 kacsát, Bernáth B. Nyíri R. Györy M. Gerenczy D. Ráduly G. Ocskay L. Arnótfalvy J. Egey testvérek befőtött. Ferenczy I. Györy M. Székely I. Smóling S. Bernáth B. Nyécl S. Haas A. Borross I. Sipos K. Dragos A. Bartók E. és a polg. isk. IV. osztálya gyümölcsöt. Ráduly G. Heincz J. Demjén I. Rácz T. Balogh I. a polg. isk. III. és IV. oszt. tojást. Fedor és Réz testvérek, Királyfalvy M. Fehér M. Kozma J. Bacsin G. Simkó A. Csom R. N. N. tejet. Bernáth B. Nyíri R. Rosenmüller E. süteményt. Fedor testvérek, Haas A. Heincz J. Rácz M. Fazekas E. Kottner J. Kálai M. kalácsot. ifj. és idb. Hajdu Lajosné. és a polg. isk. IV. oszt. málnaszörpöt. Ferenczy I. csemegecukrot, ifj. és idb. Hajdu Lajosné, Csikász J. Márky J. Miklós E. Homer J. Kállay M. Nyíri E. Kun E. Zboray A. Bátkay M. Kozma J. Babincsak M. Havrilla A. Szuhora E. Mücke testvérek oigaretét, ifj. és idb. Hajdu Lajosné 8 drb. kis párnát, Királyfalvy M. pamplan és huzatot, Hedrik A. 6 pár kapcát, Fehér M. 2 inget, 1 drb. flanelt. Forró köszönetet mond a kegyes jötevőknek a Karolineum főnöknője.

— Nyilvános köszönet. A harc-téren megbetegedett és Sátorajajhelyben gyógykezelt katonák részére a mai napig Nagy Luja 2, Madarasy Andor 5, Róth Bernát 10, Kardos Zsigmond 1. Löw Mihály 1, üveg Gocsei Jenő 1 demion bort, továbbá Klein Kálmán 5 kor. és Madarassy Andrásné sátorajajhelyi lakosok 10 kor. pénzbeli segély adományoztak. Fogadják a nemesszivi adakozók a hazavédelmében megbetegedett katonák nevében kifejezett hála-köszönetem nyilvánítását. Saujhy 1914. szept. 24. helyettesített polgármester.

— Vasuti kedvezmény a sebesültek hozzátartozóinak. Mint értesülünk, a kereskedelemügyi minisztérium már a legközelebbi humánus és méltányos tervet valóst meg. Arról van szó, hogy a sebesülteiket meglátogató hozzátartozóknak jelentékeny, körülbelül 50 százalékos kedvezményt adnának a Máv. vonalain. A terv végrehajtását csak az késteti, hogy a kérdést az osztrák államvasutakkal, illetve az osztrák vasuti minisztériummal egyöntetűen kell megoldani, mivel sebesülteink egy része osztrák területen van ápolás alatt.

Menyasszonyi kelengye

bevásárlásnál ajánljuk

Szegő Sándor

áruházának nagy fehérnemű osztályát. Elsőrangú áruk, olcsó árak

A Hegyvidéki Hitelszövetkezetek Központi Irodájában egy felsőkereskedelmi iskolát és egy négy középiskolát végzett

gyakornok

azonnal belépésre alkalmazást nyerhet.

Gyakornok, dijak vagy kezelőnő havi 60 korona díjjal alkalmazást nyerhet az Orsz. közp. hitelsz. képviselőségénél (Molnár István-utca 2. sz.) Okmányokkal felszerelt kérvények f. é. szeptember 30-ig nyújthatók be.

Nyomatott Landesmann Miksa és Társa könyvnyomdaiban Sátorajajhely.

Mai távirataink.

A miniszterelnökség sajtóosztályának hivatalos közlései.

Orosz betörési kísérletek.

Aggodalma nincsen ok.

Budapest, szeptember 26.

A Budapesti Tudósító jelenti: Az oroszoknak egyes kisebb csapatai ugylátszik diverziókat kíséreltek meg. A Kárpáti szorosoknál tegnap az ungmegyei, uzsoki szorosnál volt kisebb csatározás. A szoros védelmére kirendelt kis csapatunk és az orosz kózákat ma Máramarosmegyében Tornánál került össze ütközésbe, azonban anélkül, hogy bármelyik ponton is sikerült volna az oroszoknak a határon behatolni természetesen ezek a nagy események színterétől messze oldalt eső csapatok egyáltalában semmi jelentőséggel nem bírnak, céljuk csakis az lehet, hogy a főharctérről eltereljék a figyelmet és nyugtalanságot keltsenek a lakosságban — ezen nyilvánvaló szándék felismerésében és helyes értékelésében egyuttal annak meghiusítása is rejlik.

Budapest, szept. 27.

A magyar távirati iroda jelenti. Illetékes helyen felhatalmaztak annak közlésére, hogy az uzsoki szorosnál tegnap pár ezer főből álló orosz sereg betört amelyet Malomréten, Fenyvesvölgy és Csontos községek közt seregeink visszaverték. Máramarosvármegyében Tornánál szintén folyik csatározás, ott betört orosz csapatok és határvédelmünkre kirendelt seregünk között Munkácsról és Husztról nagyobb csapatok vannak utban a miénk támogatására. Mindezek a határszéli csatározások kisebb jelentőségűek és mivel a határnál és az ország belsejében elegendő csapatokkal rendelkezünk aggodalomra nem adnak okot.

Budapest, szept. 27.

A Budapesti Tudósító illetékes helyen azt az értesítést nyerte, hogy az oroszok ma is több helyen átlépték a határt Ungmegyében, az ottlevő csapatok a betörő ellenséget feltartóztatták a csatározások még folynak az ország közel fekvő részeiből nagyobb csapatok mentek csapataink segítségére.

Ujabb német győzelmek.

Berlin szept. 27.

A nagy vezérkar közli: A nagy löhadiszállás jelenti szept. 26-án este 9 órakor az ellenség vasutainak kihasználásával a német hadsereg legszelebb jobb oldala ellen messzekavarodó oldaltámadást intézett eközben Bapaume felé előnyomult francia-hadosztályt gyengébb német erővel visszavetettünk. Az előtörést egyébként is megszakítottuk. A csatavonal közepén támadásunk támadásunk egyes helyeken előrejutott. A Verduntól délre megtámadott zárerődök beszüntették a tüzelést. Tüzérségünk immár azon erővel áll harcban, amelyeket az ellenség a Maas nyugati partján vonultatott fel. A többi harcszíntereken a helyzet változatlan.

Az angolok veszteségei.

Róma szept. 27.

A Times megállapítja a veszteségi listákból, hogy három ezer angol tiszt közül eddig ezer egy száz részint megsebesült részint meghalt vagy eltűnt. Az elesettek között van tüzér brigád parancsnoka is.